

M. T. R. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. ^{Rel.}
_{Sur.}

609

c

Title: *to the Purokaha*
Vidhi

late

609

609

3122 5441251

From Dinakurapala.

: Cesthi prakrohepa Vich

Title

: Csagabhatta

: Author

: :

: Editor

: :

: Year, Vols.

: :

: Publisher

609 : :

: Remarks

5441251

श्रीगणेशायनमः अथादिनकादातेतीर्थे अस्ति प्रसिद्धविधिः विस्वलीसतोप्रघट्टेकब्रह्मांडः स्नात्वा ततः पंचगव्येन सिक्त्वा हिरण्यमध्याज्यमितेन
 नयोज्य ततस्तुष्टिपिंडपुष्टिनिधाय पश्चादित्यं प्रेतगणेषु स्रष्टुं नमोस्तु भर्माय वदतः पविश्यतीर्थं समर्पित इति शिष्यैः स्नात्वा ततो तीर्थे द्वाकरं च ह
 द्वाप्रदद्यादथ दक्षिणं च स्वर्गते प्रेतपुरं स्तितुं स्वर्गगतिः स्यात्तु मे ह्यद्रुक्या अत्र यद्यप्यविशेषतः स्वर्गं पतिरुक्ता तथापि तीर्थं तारतम्याद्विज्ञा
 त्याह्वयं गंगायां तु विशेषः ब्रह्मांडः यस्मिन् काले नृणां मस्ति गंगायां क्षिप्यते नरः तं कालमादिनः कृत्वा स्वर्गलोके भवेत्स्थितिः अत्रोत्तरावधेरनुक्तेः
 कल्पान्तं वा वधियोग्यत्वात् यथा ब्रह्मलोकं वाप्तिरतिश्रुता यमः गंगातीर्थेषु यस्यास्ति क्षिप्यते शुभकर्मणः न तस्य पुनरावृत्तिर्ब्रह्मलोकात्
 सनातनात् तथा यावदस्मिन् नृणां गंगातीर्थेषु तिष्ठति तावदप्यसदस्त्राणि ब्रह्मलोकं मदीयते इति ब्रह्मलोकं वाप्तिश्च प्रयागादि क्षेत्रे विशेषात्
 श्रेयाः सामान्यतः स्वर्गवाप्तेरुक्तं तत्र कालविशेषः अस्ति गते गुरोः शुकं तथा मासे मालिङ्गं गंगायां मस्ति क्षप्यते न कुर्यादिति गौतमः तथा
 अस्ति क्षप्य गंगायां आह आहं परपक्षिकं प्रथमे ह्यपि कुर्वत कृतं यस्यां च देहिकं गंगायां नरेण यादृक्तादृक् फलमवाप्नुयादिति वचनात् तथा
 न्यापि विशेषः पुराणसमुच्चये मातुः कुलं पितुः कुलं वर्जयितुं नराधमः अस्तीत्यन्यकुलोत्थानि नीत्वा चाद्रायणं चरेत् इदं लोके च भविष्यं त
 था अस्तीति माता पितुर्वरजानि नयति गंगासविधे कदाचित् सदाधवस्यापि हयाभिभूतास्ते पांचमीया निफलप्रदानि अथ प्रकारः श्रीः

शौनकेहंभवक्ष्यामि अस्ति शुद्धविधिः क्रमात् ग्रामाद्विस्तृता गत्वा स्नानं कुर्यात्सर्वैलकं प्रोक्षयेत्पंचगव्येन तत्तन्मंत्रैर्विचक्षणः यात्रास्तीनि निश्वा
 तानि संतितां भूमिं प्रोक्षणमित्यर्थः तत्तन्मंत्रैः आप्यायस्वेत्यादि पयोदध्यादिप्रकाशकैः पंचगव्यमंत्रैः उपसर्पादिभिर्मंत्रैः प्रार्थनं स्वनंतया मृत्तिको ह
 रणं वा स्थाप्य गृहं कथं यथाक्रमं उपसर्पति तत्तत्पुण्यं राखः पितरं चिह्नं प्रथमया भूमिं प्रार्थने द्वितीयां स्वनंतया तृतीयां मृत्तिको हरणं चतुर्थ्यां अस्ति ग्रहणं विनि
 योगः एवमन्वीनि गृहीत्वा ततो जलाशयं गत्वा स्नानं कुर्याद्यथाविधि अस्ति शुद्धितं कुर्यादितो न्विदेति मंत्रतः स्पर्शास्तीनिततः स्नानं पंचगव्येन शु
 ध्यति दशस्नानानि कुर्वत तत्तन्मंत्रैर्विचक्षणः गोमूत्रं गामयं क्षीरं दधिसर्पिः कुशोदकं भस्म मन्त्रध्वारीणि मंत्रस्नानानि वेदत्रा कुशैः समर्जयेदस्ति न्य
 तो देवति मंत्रतः एतां विंशतिं विनितं मंडलित्वं पावमानीय मातय रुद्रस्तुतयथाक्रमं एतत्सूक्तं पठेद्दिहावदुद्दिह विनितान्यथा हेमश्चाह ततः कुपा
 तितुं शुद्धिं यत्नतः पिंडदानं प्रकुर्वत ततश्च तिलतर्पणं नेत्रं च कंबलादभंगोके द्वाः शार्ङ्गमेव च क्षत्रपत्रं तालपत्रं सप्तधा वेष्टनं स्मृतं नेत्रं सूत्रं वस्त्रं
 केषितुं गोके शस्त्रं पत्रं तालपत्रं च नैवेद्यं शुद्धिं वेष्टनं सप्तके नि ति पाठः हेमं सुमोक्तिं करोष्यं प्रवालं नीलकं तथा निक्षिपदस्ति मध्यं तु शुद्धिं विनितं
 न्यथा ततो हेमं प्रकुर्वत तिलाज्येन विचक्षणः उद्दिशतः तस्मिन् नृजने दशानं शतं ततो गत्वा स्तीर्थेषु स्पृशेत् विशेषेण विद्यते मंत्रपुरीषा समने कुर्यान्ना
 स्तीनि धारयन् कारीरं च धनं जयापि धर्मात्प्राप्तात् तत्किं प्रायणः आरायास्तीन्यतो मातुर्गंगामार्गं स्थितो सवत् पंचगव्येन संस्नाप्य ततः
 पंचामृतं नये यद्दत्तं कदं मलपतलित्वा पुष्पं प्रपूज्य आवेष्ट्य नेत्रं च स्पर्शेत् ततः पीतांबरं च ततः सरशवस्त्रेण ततो मां जिह्वां ससां सरसवस्त्रे

अस्तिप्रक्षेपः

२

श्वेतं. नेपालकंबलेनाथमृदावाधविनुहूया. ताम्रसंपुटेकृत्वा मातुरगान्यहोबणिक. अस्पृष्टदीनजातिः सखुचिभ्रान्स्वडिलेरायः. ॥ व्यासः ॥ पट्टकस्त्रं
चकौशेयमांजिष्ठं श्वेतवस्त्रकं. कंबलं शाणकं च दोषजिनं च तथोत्तमं. एतेषां च वेष्टनसाधनानां वेष्टनक्रमाणां च विद्वेषः. ॥ अथास्त्रप्रयोगः ॥ यत्रास्त्रीनि
निखातानि तत्र गत्वा सर्वैलं स्नात्वाऽऽस्तिरवननष्टमि. आप्यायस्वेति पयसा. दधिकाष्ण्य इति दध्ना. गायत्र्या गोमूत्रं. गंधद्वारा मिति गोमयं. घृतं मिमिक्षे इति
घृतेन प्रोक्षयेत्. ततः उपसर्पेति च तस्मिन् शंखः पितरस्त्रिष्टुभ. आद्याभ्रमिप्रार्थने द्वितीयारवनने तृतीयामृत्तिको ह्यरणे चतुर्थः अस्ति ग्रहणे विनियो
गः. इत्युक्त्वा एतानि क्रमेण अस्ति निगू. जलाराये अस्ति निहितः. स्नात्वा पंचगव्येनास्त्रीनि एतेन चिंद्रेति स्त्रुक्. न प्रक्षाल्य शुद्धोदकेन स्नापयेत्.
ततः सास्तिद्वारा निकुयात्. गायत्र्या गोमूत्रेण आप्यायस्वेति पयसा. दधिकाष्ण्य इति दध्ना. घृतं मिमिक्षे इति घृतेन. ओषोहिष्ठेति कुशादकेन. मानस्तोक
इति भस्मना. बक्षिषा पर्वतानां मित्यादिगृह्यपरिशिष्टे तमंत्रे रश्मिकान् इत्यादिभिर्वा मृदा. मधुवातेति मधुना आपो हिष्ठेति शुद्धोदकेन एवं द्वास्नाना
निविधाय कुशोरस्त्रया मर्जनं कृत्वा मिर्मत्रैः. एतेन चिंद्रेति स्त्रुक्. शुची बोहव्येति स्त्रुक्. ननमं ह इति स्त्रुक्. शतिवा इति स्त्रुक्. यदति यद्दूरके इत्याद्याः
पर्वमानयि ममानेव चेति स्त्रुक्. रुद्रस्तुक् च. ततो हिरण्यप्रादं. कृतसपिंडीकरणस्य पावेण. अकृतसपिंडीकरणस्यैको द्विष्टं कुर्यात्. इदं यदी
यान्यस्त्रीनि तद्देवस्य श्राद्धं. तदनंतरं यथैव सक्तुपिंडांश्च दत्वा तथैव तिलतपणं च कृत्वा यक्षकदेमादिलिप्त्वा पुष्पः प्रपूज्य. अजिनादिभिः प्रवेक्ष्य पक्ष
चतुष्टयमध्यकेन सितपक्षेण वेष्टयित्वा. सुवर्णमौक्तिकरौप्यप्रवालनीलमणिनां स्त्रिषु प्रक्षिपेत्. उदीरतामिति स्त्रुक्. तेनाष्टेतरं जुहुयात्. उदीरतां

२

शंखः पितरस्त्रिष्टुभ. ततस्ताम्रसंपुटे स्त्रिं नयाया कृतवांडालपतितस्पर्शः. शुचिस्नानार्थं गच्छेत्. ततस्तीर्थे गत्वा स्त्रिप्रक्षेपं करिष्ये इति संकल्प्य. अस्त्री
निपंचगव्येन प्रक्षाल्य. हिरण्यशकलमकघृतं तिलमिश्रितानि कृत्वा मृत्पिंडं दक्षिणतो वेक्ष्य भागेनाभिमात्रे जले स्थित्वा. नमोस्तु धर्मराजाय समे प्रीतो
स्त्रिं तिमंत्रेण तीर्थे प्रक्षिप्य स्नात्वा. जलाह्विरागत्य सूर्योदत्त्वा नत्वा च द्वारं स्मृत्वा. अमुकगोत्रोत्पन्नस्यामुकरार्मत्रं ब्रह्मलोकावाप्तये कृतस्यास्त्रिप्रक्षे
पस्य साद्रूप्याये देवजतं चंद्रदेवस्य ब्राह्मणाय संप्रददं इति पितृकृत्यत्वा प्रजतं यथा वाक्ति दद्यात्. इदं सर्वं दक्षिणापवर्जं चापसर्वं च. एतच्च तीर्थमात्रेका
र्यं. गंगायामिषोपतः. पूर्वोदाहृतवचनेभ्यः. तत्रापि प्रयागे विशेष इति शिष्टः. एवं कृते फलं प्रागेवोक्तं. तत्रैव एतत्कृत्या सर्वं तीर्थविधिकार्यं इति दि
वोदासादयः. अपरे तु नित्या नित्यसंयोगविरोधापत्त्या स्त्रिप्रक्षेपस्य तीर्थकृत्यांतः पाताभावात्. श्राद्धादौ च न विलंबं नैव श्राद्धेति न्यायाच्च. स्नानादौ तीर्थकृ
त्यं निर्वर्त्य नंतरं मस्त्रिप्रक्षेपः कार्य इति मेनेर. न्यायविदस्तु. अस्त्रिप्रक्षेपजन्यफलोद्देशेन तीर्थगतेनादौ स एव कार्यः. उद्देव्य कृतश्राद्धादिविलंब
नस्य तच्छस्त्रिणाभ्यनुज्ञातत्वात्. तीर्थकृत्यस्य नंतरं यत्कृत्वा नोद्देव्य विलंबं कारित्वा योग्याच्च. एत एव तीर्थनिमित्तकं सविधिः. स्नानमपि पश्चादवय
त्तु तीर्थफलोद्देशेन गच्छन् अनुपंगादस्त्रिं ननयति सकलतीर्थकृत्यां नंतरं तान्निक्षिपो हित्याहुः. एवं सत्यत्र शिष्टा एव प्रमाणं. प्राचीनमार्गपि स्थ
थिभिरापराधं सभाव्यमानं माविलेद्यपि पाजितेषु स्त्रिभ्यो क्षमाप्य करयुग्मकृतेन सर्वं यथैव धादिनकरः सकलागमस्तः. ॥ ११ ॥ इति दिनकरद्वयोक्तं

क्रोधनप्रावणलिखितं

अस्त्रिप्रक्षेपः

३

श्रीगणेश

३